

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-516/16

**Tiefkühlgemüse Erzeugerorganisation eGEN
prieš
Agrarmarkt Austria**

(*Bundesverwaltungsgericht* prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis – Bendras rinkų organizavimas – Veiklos programa vaisių ir daržovių sektoriuje – Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007, iš dalies pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 361/2008–103b, 103d ir 103g straipsniai – Europos Sąjungos finansinė pagalba – Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 543/2011 – 60 straipsnis ir IX priedo 23 punktas – Investicijos į gamintojų organizacijos ūkius ir (arba) patalpas – Sąvoka – Teisėti lūkesčiai – Teisinis saugumas“

Santrauka – 2017 m. gruodžio 20 d. Teisingumo Teismo (septintoji kolegija) sprendimas

1. *Žemės ūkis – Bendras rinkų organizavimas – Vaisiai ir daržovės – Gamintojų organizacijos – Sąjungos finansinė pagalba – Investicijos į gamintojų organizacijos ūkius ir (arba) patalpas – Sąvoka*

(*Komisijos reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 straipsnis*)

2. *Žemės ūkis – Bendras rinkų organizavimas – Vaisiai ir daržovės – Gamintojų organizacijos – Sąjungos finansinė pagalba – Atsisakymas išmokėti likusią finansinės pagalbos dalį ir reikalavimas grąžinti neteisėtai sumokėtą pagalbos sumą – Teisėtų lūkesčių apsauga – Nebuvimas*

(*Komisijos reglamento Nr. 543/2011 IX priedo 23 straipsnis*)

3. *Prejudiciniai klausimai – Priimtinumai – Ribos – Akivaizdžiai su byla nesusiję klausimai ir hipotetiniai klausimai, užduoti aplinkybėmis, kuriomis naudingas atsakymas yra neįmanomas*

(*SESV 267 straipsnis*)

4. *Europos Sąjungos nuosavi išteklių – Neteisėtai išmokėta Sąjungos kofinansuojama pagalba – Pasikartojimo nebuvimas – Priimtinumai – Sąlygos*

1. 2011 m. birželio 7 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 543/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 taikymo vaisių bei daržovių ir perdirbtų vaisių bei daržovių sektoriuose taisyklės, IX priedo 23 punktas, kiek jame kalbama apie investicijas, įgyvendintas „gamintojų organizacijos <...> ūkiuose ir (arba) patalpose“, turi būti aiškinamas taip:

- vien aplinkybė, jog investicija pagal veiklos programą, nurodytą šio reglamento 60 straipsnio 1 dalyje, buvo įgyvendinta sklype, kuris priklauso trečiajam asmeniui, o ne atitinkamai gamintojų organizacijai, remiantis tuo 23 punktu iš principo nėra pagalbos išlaidoms, kurių ši gamintojų organizacija patyrė vykdydama šią investiciją, padengti neatitikties reikalavimams pagrindas,
- šio IX priedo 23 punktas susijęs su investicijomis į ūkius ir (arba) patalpas, kuriuos tiek teisiškai, tiek faktiškai kontroliuoja vien minėta gamintojų organizacija, todėl neįmanomas joks šios investicijos naudojimas trečiojo asmens naudai.

(žr. rezoliucinės dalies 1 punktą)

2. Teisėtų lūkesčių apsaugos principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kompetentingai nacionalinei institucijai nedraudžiama, pirma, atsisakyti išmokėti likusią dalį finansinės pagalbos, kurios gamintojų organizacija buvo prašiusi investicijai, galiausiai pripažinti neatitinkančia tos pagalbos skyrimo reikalavimų pagal Reglamento Nr. 543/2001 IX priedo 23 punktą, ir, antra, reikalauti, kad ši gamintojų organizacija grąžintų dėl šios investicijos jau gautą pagalbą.

Šiuo aspektu reikia priminti, kad valstybės narės naudojimas diskrecija vertinti, ar reikia reikalauti grąžinti netinkamai ar neteisėtai suteiktas Sąjungos lėšas, yra nesuderinamas su bendrosios žemės ūkio politikos srityje nacionalinių institucijų turima pareiga susigrąžinti netinkamai ar neteisėtai išmokėtas lėšas (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1983 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Deutsche Milchkontor ir kt.*, C-205/82–215/82, EU:C:1983:233, 22 punktą).

Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, teisėtų lūkesčių apsaugos principu negali būti remiamasi pažeidžiant aiškią Sąjungos teisės nuostatą, o už Sąjungos teisės taikymą atsakingos nacionalinės institucijos elgesys, prieštaraujantis šiai teisei, ūkio subjektams negali sukurti teisėtų lūkesčių naudotis Sąjungos teisei prieštaraujančia tvarka (1993 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Lageder ir kt.*, C-31/91–C-44/91, EU:C:1993:132, 35 punktas ir 2013 m. birželio 20 d. Sprendimo *Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:407, 52 punktas).

Be to, patvirtinant atitinkamą veiklos programą jau buvo nustatyta, kad finansuojant bendrąją žemės ūkio politiką turi būti griežtai aiškinamos Sąjungos vykdomo išlaidų padengimo sąlygos, o atliekant bendrosios žemės ūkio politikos valdymą pagal ūkio subjektų ir valstybių narių lygybės principą valstybių narių nacionalinėms institucijoms draudžiama plačiai aiškinant konkrečią nuostatą palankiau vertinti šios valstybės narės ūkio subjektus (šiuo klausimu žr. 1985 m. vasario 27 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, 55/83, EU:C:1985:84, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2014 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Nyderlandai / Komisija*, C-610/13 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2014:2349, 41 punktą).

(žr. 68, 69, 71 punktus, rezoliucinės dalies 2 punktą)

3. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 80, 82 punktus)

4. Tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad, neapribojus šio sprendimo poveikio laiko atžvilgiu, pagal ją nedraudžiama atsižvelgti į teisinio saugumo principą tam, kad nepasikartotų netinkamai išmokėtos pagalbos atvejai, su sąlyga, kad numatytos sąlygos yra tokios pačios kaip ir susigrąžinant grynai nacionalinę finansinę paramą, kad visapusiškai atsižvelgiama į Europos Sąjungos interesą ir kad yra nustatytas pagalbos gavėjo sąžiningumas.

Taigi Sąjungos teisei neprieštarauja tai, kad nacionalinėje teisėje dėl valstybės institucijos netinkamai išmokėtos finansinės paramos pasikartojimo atsižvelgiama ne tik į teisėtumo principą, bet ir į teisinio saugumo principą, nes pastarasis yra Sąjungos teisinės sistemos dalis (2002 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Huber*, C-336/00, EU:C:2002:509, 56 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2007 m. birželio 21 d. Sprendimo *ROM-projecten*, C-158/06, EU:C:2007:370, 24 punktas).

Konkrečiai kalbant, teisinio saugumo principas reikalauja, kad Sąjungos teisės aktai leistų suinteresuotiesiems asmenims aiškiai žinoti jais nustatytų pareigų turinį. Teisės subjektai turi vienareikšmiškai žinoti savo teises ir pareigas ir imtis atitinkamų veiksmų (2007 m. birželio 21 d. Sprendimo *ROM-projecten*, C-158/06, EU:C:2007:370, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

Vadinasi, į Sąjungos interesą susigrąžinti pagalbą, gautą pažeidžiant jos suteikimo sąlygas, turi būti visapusiškai atsižvelgta vertinant atitinkamus interesus, įskaitant atvejį, kai, nepaisant to, kas priminta šio sprendimo pirmesniame punkte, buvo konstatuota, kad pagal teisinio saugumo principą pagalbos gavėjas neturi jos grąžinti (2002 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Huber*, C-336/00, EU:C:2002:509, 57 punktas ir nurodyta jurisprudencija ir 2007 m. birželio 21 d. Sprendimo *ROM-projecten*, C-158/06, EU:C:2007:370, 32 punktas).

Be to, pagalbos gavėjas gali ginčyti tai, kad ji suteikta pakartotinai, tik jeigu jis buvo sąžiningas, kiek tai susiję su jos teisėtumu (2002 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Huber*, C-336/00, EU:C:2002:509, 58 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

(žr. 97, 98, 100, 101 punktus, rezoliucinės dalies 3 punktą)